

Curențe culturale și literare

Proiect realizat de: Gherasim Cosmin Gabriel

Gherguț Oana Georgiana

Lungu Oana-Maria

Lupu Iustin

Mărtinaș Delia

Clasa a XI- a D, Colegiul Național “Roman-Vodă”

Cuprins

- 1. Umanismul
- 2. Iluminismul
- 3. Pașoptismul
- 4. Romantismul
- 5. Clasicismul
- 6. Realismul
- 7. Concluzie

Structură

- * Factorii apariției
- * Perioada de manifestare
- * Trăsături
- * Manifestări în alte arte
- * Manifestări în cultura și literatura românească

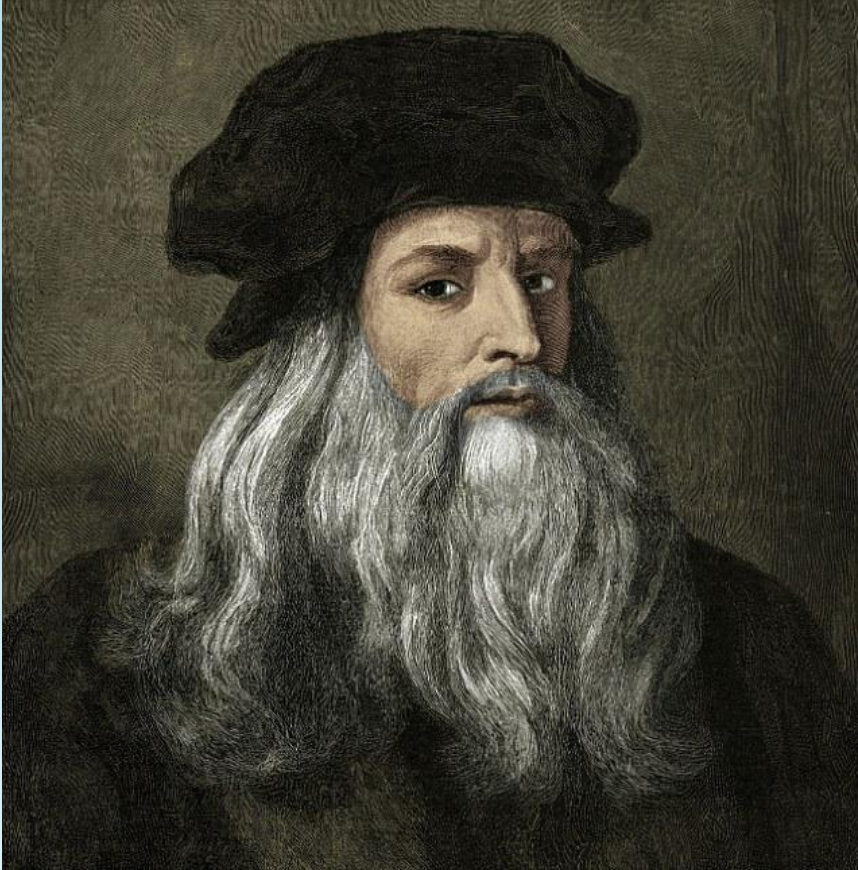
1. Umanism

- În sens strict, umanismul reprezintă studiul specializat al umanităților, adică al limbilor clasice, greaca și latina, precum și al literaturii și filozofiei acestor civilizații. În sens larg, umaniștii sunt animați de idealul omului universal (uomo universale), definit ca individ cu o vastă cultură, stăpân pe limbile greacă și latină, pe domeniul muzicii și al filozofiei, pe descoperirile științei.
- În țara noastră curentul se dezvoltă începând cu secolul al XVII-lea, atunci când apar primii cărturari cunoscători ai limbilor greacă, slavonă și latină: Grigore Ureche, Miron Costin, Ion Neculce, Dimitrie Cantemir, Udriște Năsturel, stolnicul Constantin Cantacuzino.

Trăsături:

- Umanismul respinge în mod clar apelul la credințe supranaturale pentru soluționarea problemelor umane, dar nu și credințele însele.
- Conform umaniștilor, este în sarcina oamenilor să găsească adevărul, prin opoziție cu căutarea lui în revelație, misticism, tradiție sau orice altceva care e incompatibil cu aplicarea logicii asupra dovezilor observabile.
- Umanismul include o atitudine optimistă față de capacitățile oamenilor.
- Umanismul influențează în mod hotărâtor viața secolului al XVI-lea. La început științele nu erau incluse și se găseau la marginea acestei mișcări.

Reprezentanți:

Leonardo da Vinci

Francesco Petrarca

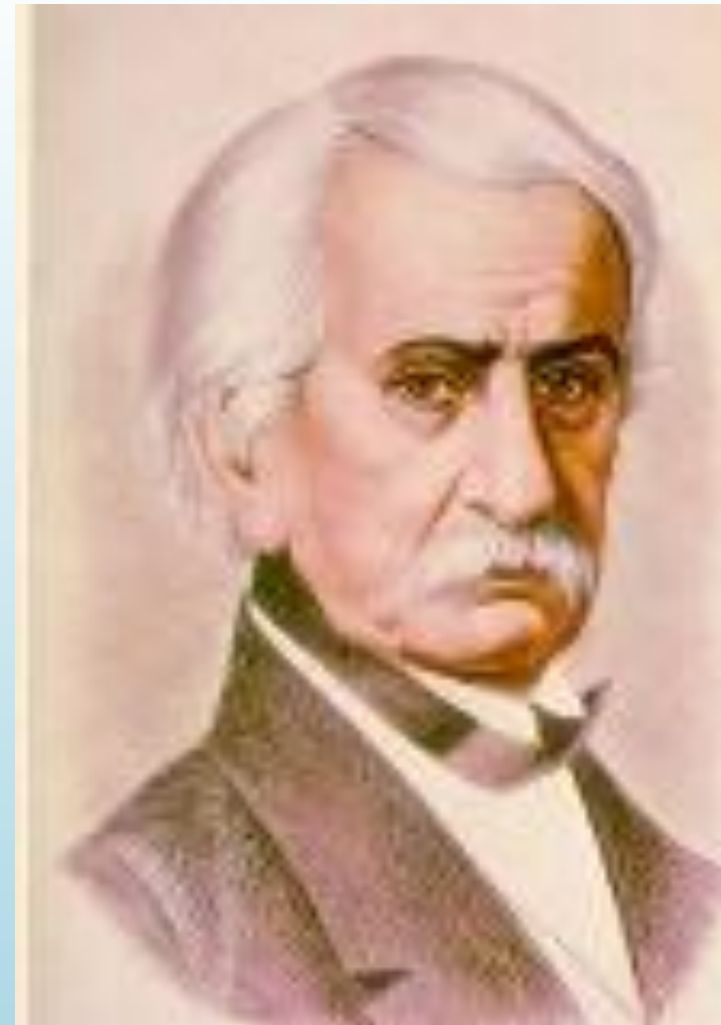
Giovanni Boccaccio

Nicolaus Olahus

Dimitrie Cantemir

Grigore Ureche

2. Iluminism

- Iluminismul reprezintă o mișcare ideologică, culturală, filozofică, estetică, literară care a apărut în secolul XVIII în Franța și s-a manifestat în Europa, care pune accent pe raționalism și pe libertatea oamenilor de a se afirma, având un caracter antimonarhic, antifeudalism și antidogmatism.
- În literatura românească iluminismul a fost reprezentat de Școala Ardeleană în Transilvania.

Trăsături:

- Promovează raționalismul (doctrină filozofică care afirmă că adevărul trebuie să fie determinat în virtutea forței rațiunii și nu pe baza credinței sau a dogmelor religioase)
- Mișcare cu un caracter laic, anticlerical;
- Urmărește combaterea fanatismului și a dogmelor;
- Susține răspândirea culturii prin școli și lucrări de popularizare;
- Emanciparea prin cultură și educație a poporului.

Ideile iluminismului:

1. Rațiunea este considerată ca un dat specific omului.
2. Iluminismul proclama egalitatea tuturor oamenilor. Negându-se ierarhia socială feudală, societatea va trebui structurată pe baza unui contract social între om și semenii săi.
3. Monarhul iluminat reprezintă idealul politic al epocii care înlocuia perimatul monarh absolutist.
4. Idealul uman al acestei epoci este filozoful - figură care înlocuia cavalerul și sfântul Evului Mediu.
5. Reprezentanții iluminismului au militat pentru revoluționarea sistemului educațional și introducerea învățământului în limbile naționale.

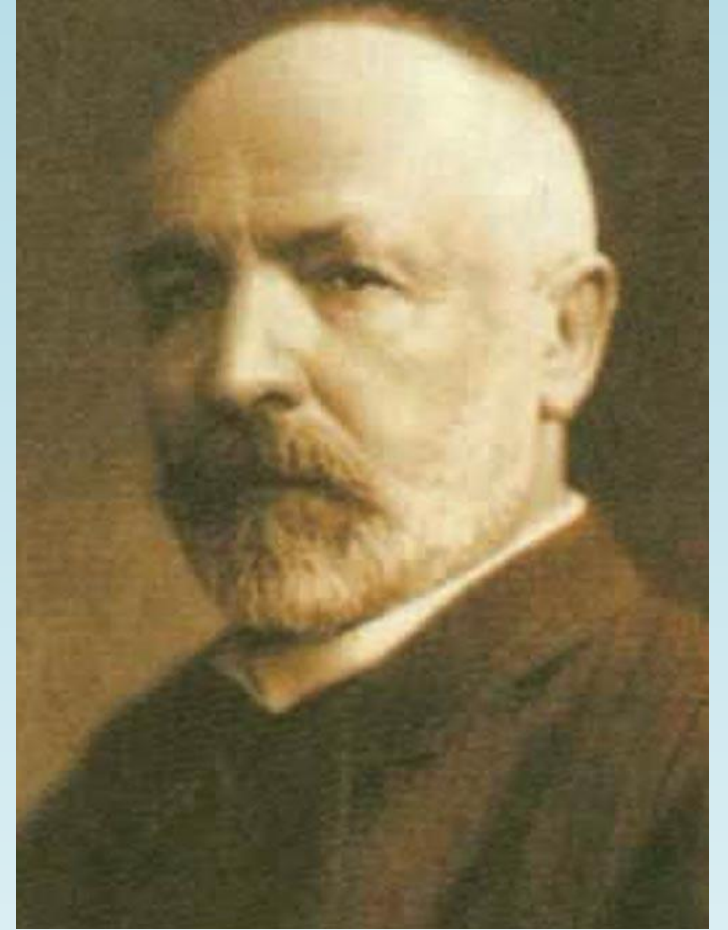
Reprezentanți:

Montesquieu

Voltaire

I. Budai Deleanu

3. Pașoptism

- Pașoptismul cuprinde perioada literară dintre 1840 și 1860, perioadă care, pentru literatura română, înseamnă epoca de modernizare, de afirmare a romantismului și de fundamentare a majorității speciilor.

• Adevarata revoluție nu apare însă cu ziarele, ci cu apariția primelor reviste literare:

-1840:*Dacia literară*

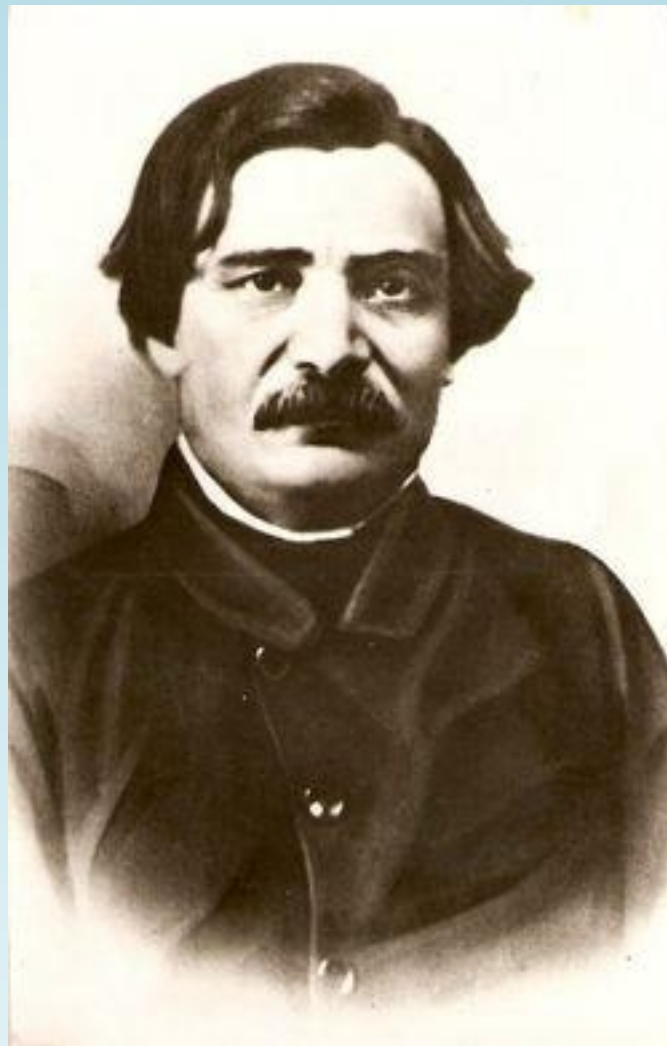
-1844:*Propășirea*

-1855 :*România literară*

Reprezentanți:

Vasile Alecsandri

Ion Heliade-Rădulescu

Nicolae Bălcescu

4. Romantism

- Romantismul (numit și *Perioada Romantică*) a fost o mișcare artistică, literară și intelectuală apărută în Europa pe la sfârșitul secolului al XVIII-lea, atingând apogeul în jurul anilor 1800.
- Romantismul apare inițial în zona care va fi mai târziu Germania și în Anglia.

Trăsături

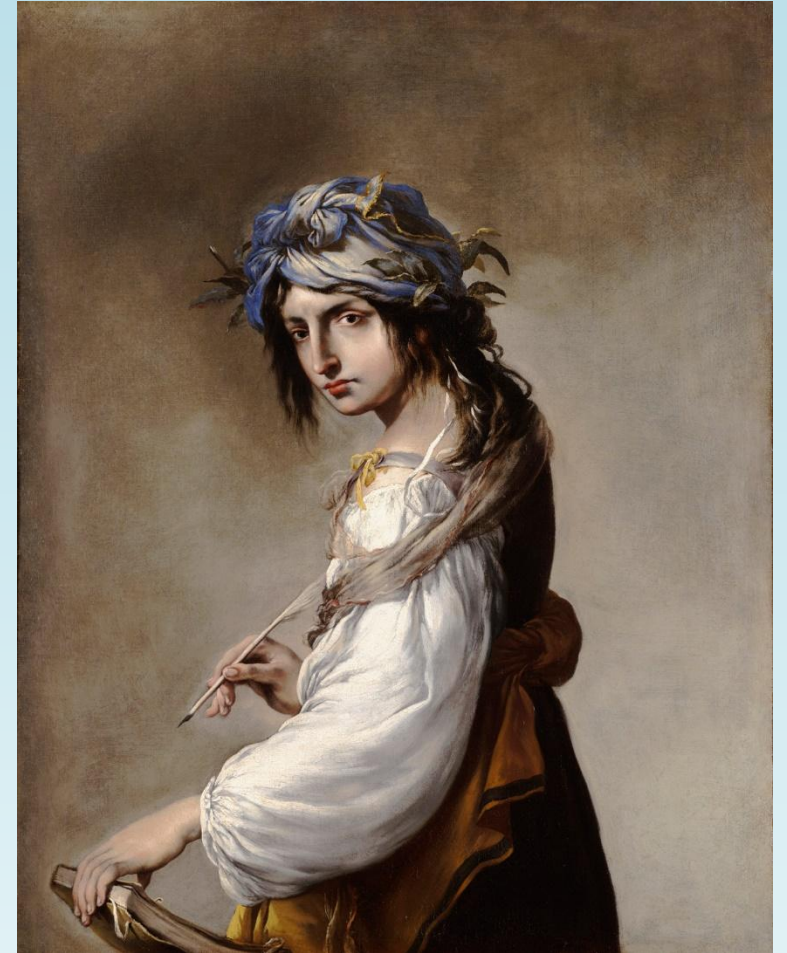
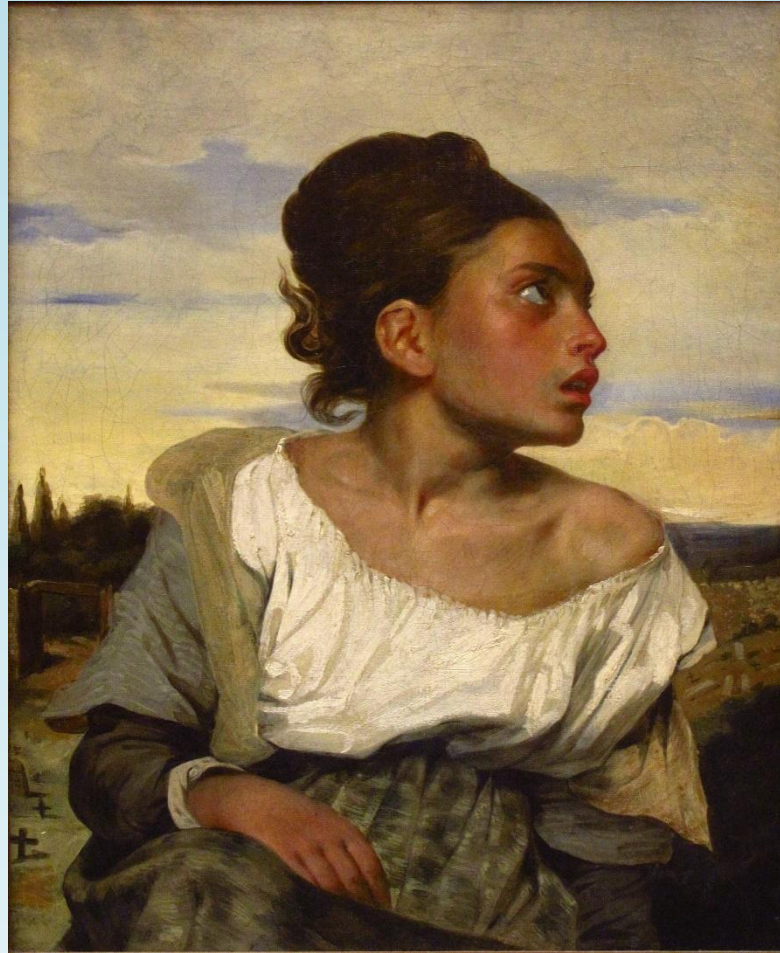
- prezența eului liric în textele literare, subiectivitatea trăirilor.
- exprimarea cu prioritate a sentimentului și sensibilității.
- libertatea creației, absența oricăror reguli sau constrângeri estetice (prezente la clasicism).
- întoarcerea spre trecut și adorația trecutului, în special al evului mediu și goticii.
- îmbogățirea limbajului poetic cu regionalisme, neologisme și stilistic.
- exprimarea specificului național în literatură ș.a

Primele manifestări romantice în **pictură** vor apărea când Francisco Goya începe să picteze la pierderea auzului.

Francezul Eugène Delacroix este considerat a fi *pictor romantic* prin excelență.

Alții, folosind figuri mai mici, au ales pictura istorică, cum ar fi Salvator Rosa.

Saturn devorându-și fiii

Orfană la cimitir

Bandita

Manifestări romantice in **muzică**:

Mozart

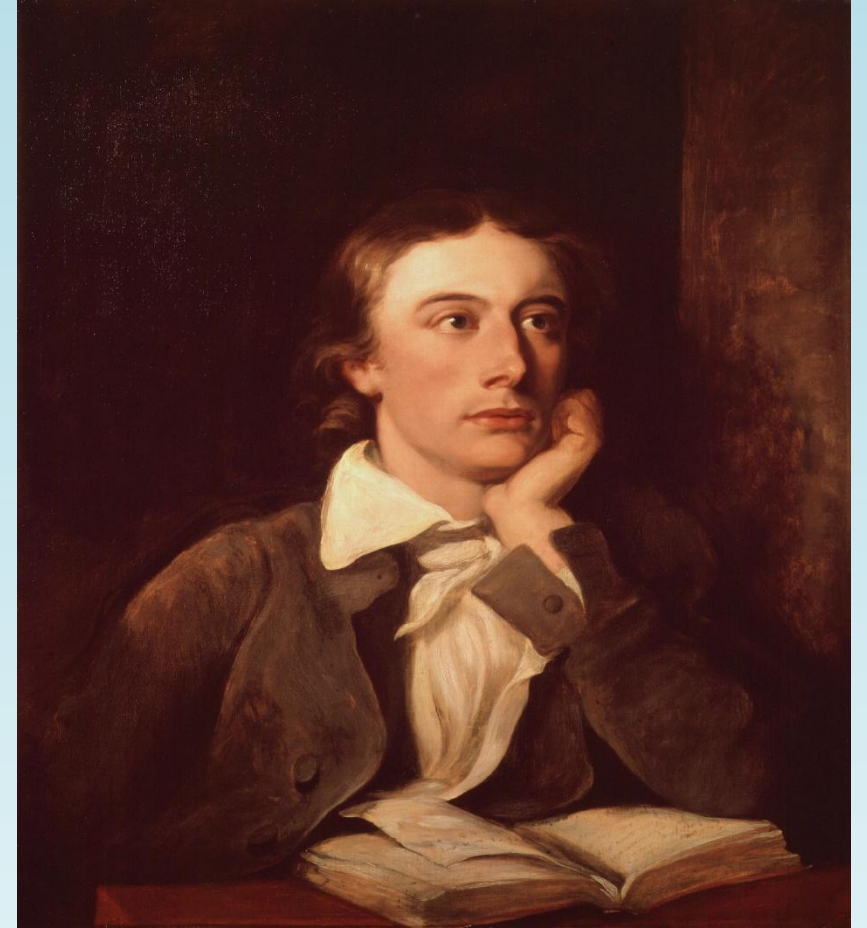

Haydn

- În literatura engleză un grup de poeți sunt considerați reprezentanți de seamă a romantismului, printre care se numără Samuel Taylor Coleridge, John Keats, Percy Bysshe Shelley și William Blake urmați mai târziu de John Clare.

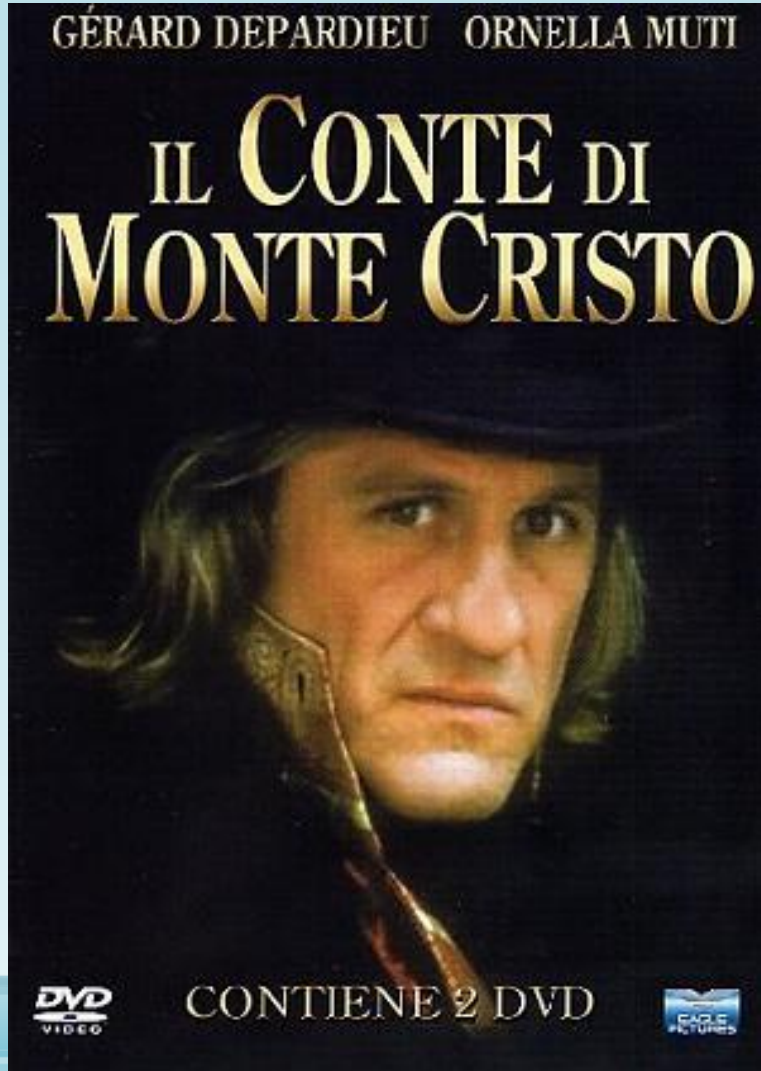

Coleridge

Keats

Alexandre Dumas a început ca dramaturg, cu o serie de succese începând cu *Henri III et sa cour* (1829) înainte de începe să scrie romanele sale de aventuri istorice cu care a avut cele mai mari succese, oarecum în maniera lui Scott, cele mai faimoase fiind *Cei trei mușchetari* și *Contele de Monte Cristo*, ambele din 1844.

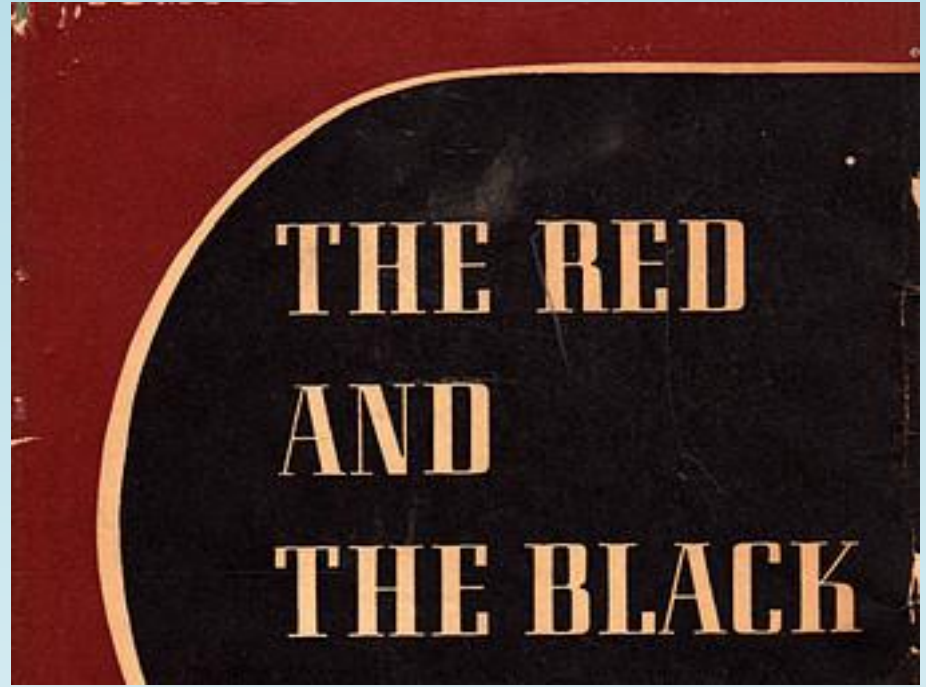

Alexandre Dumas

Stendhal este, probabil, cel mai apreciat **romantic francez** în zilele noastre din acea perioadă.

Henri-Marie Beyle(Stendhal)

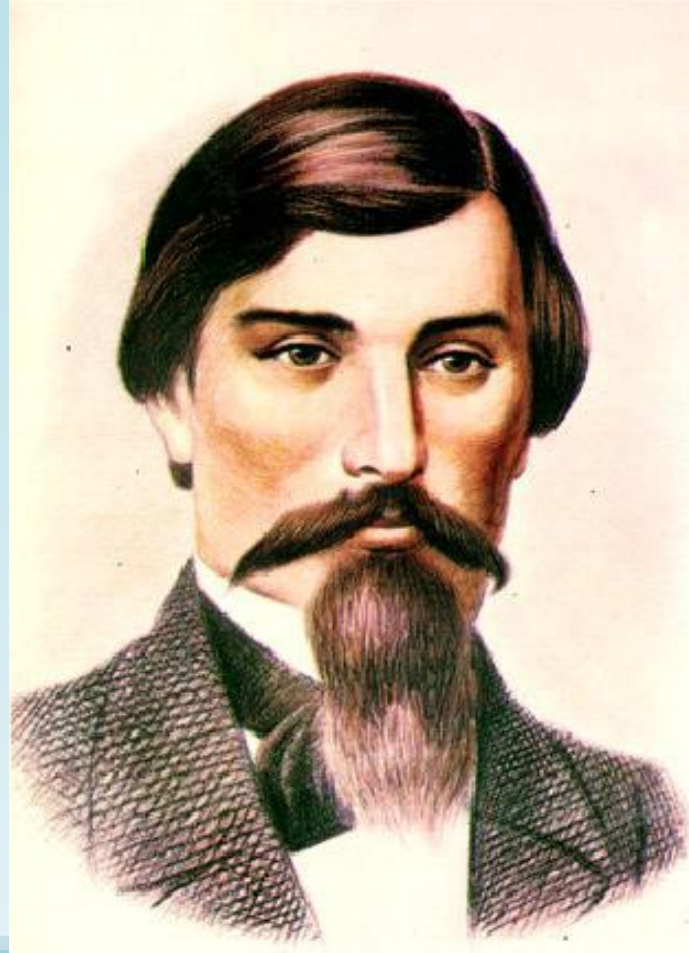
Le Rouge et le Noir (Roșu și negru, 1830)

Literatura română romantică

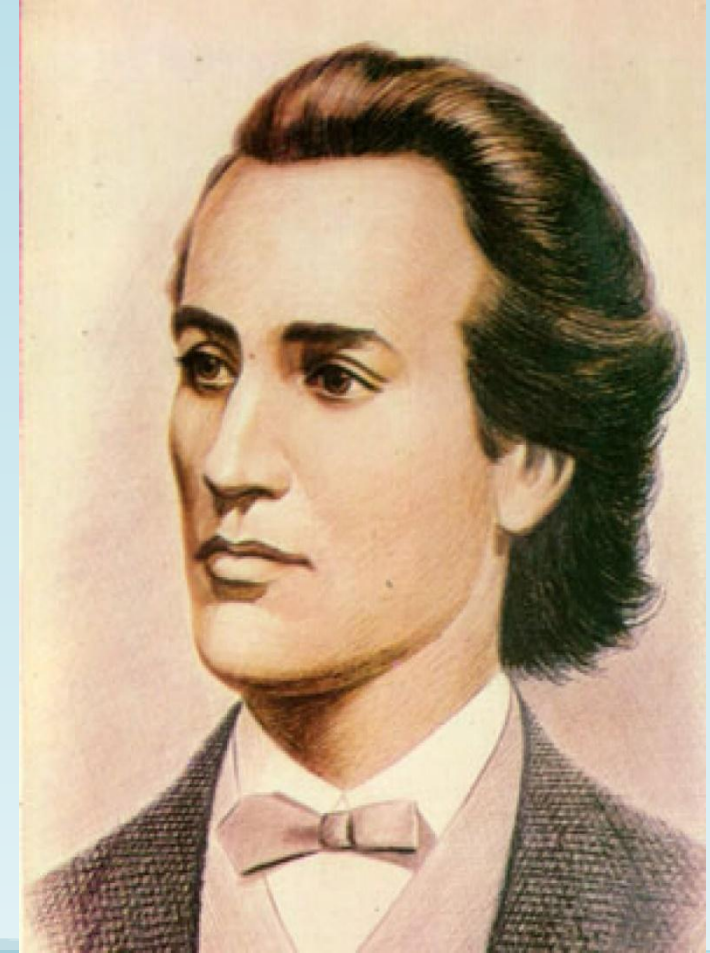
- Romantismul se face simțit prin intermediul scriitorilor pașoptiști.

Costache Negruzzi

Alecu Russo

Mihai Eminescu

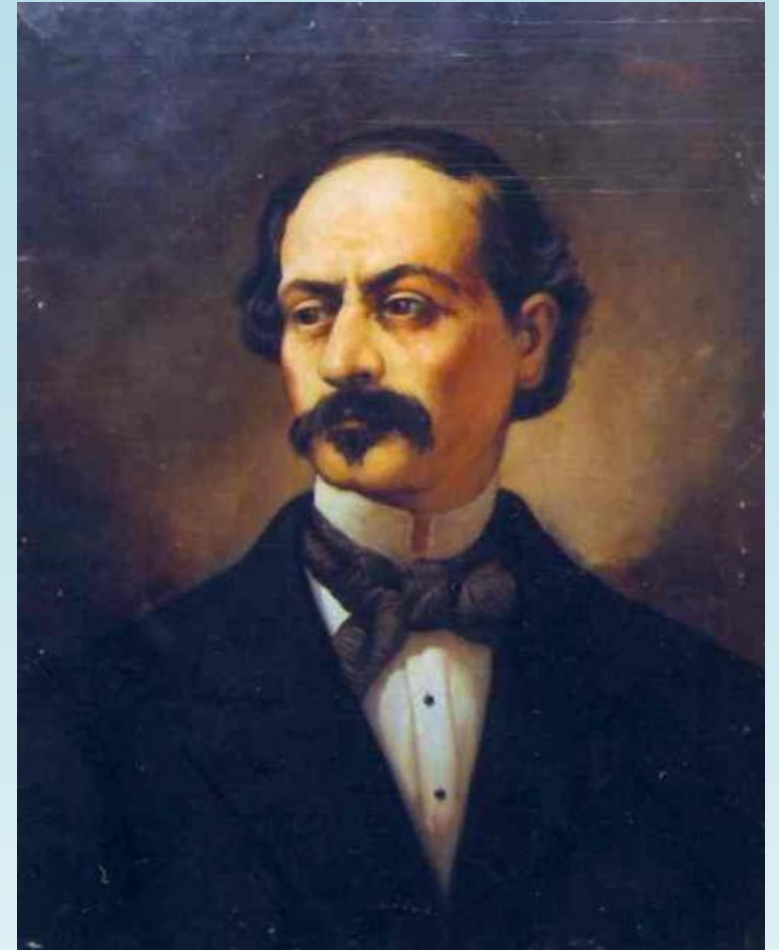
Romantismul s-a manifestat în literatura română în trei etape:

1. preromantismul (cunoscut și ca romantism al sciitorilor pașoptiști sau de tip Biedermeier)

- caracterizează gustul omului mediu, al burghezului; * domestic, ideizant, idilic, conservator;
- este perioada imitării literaturii romantice din Europa de Vest, în special Franța;
- Reprezentanți: Costache Negruzzi, Mihail Kogălniceanu ș.a

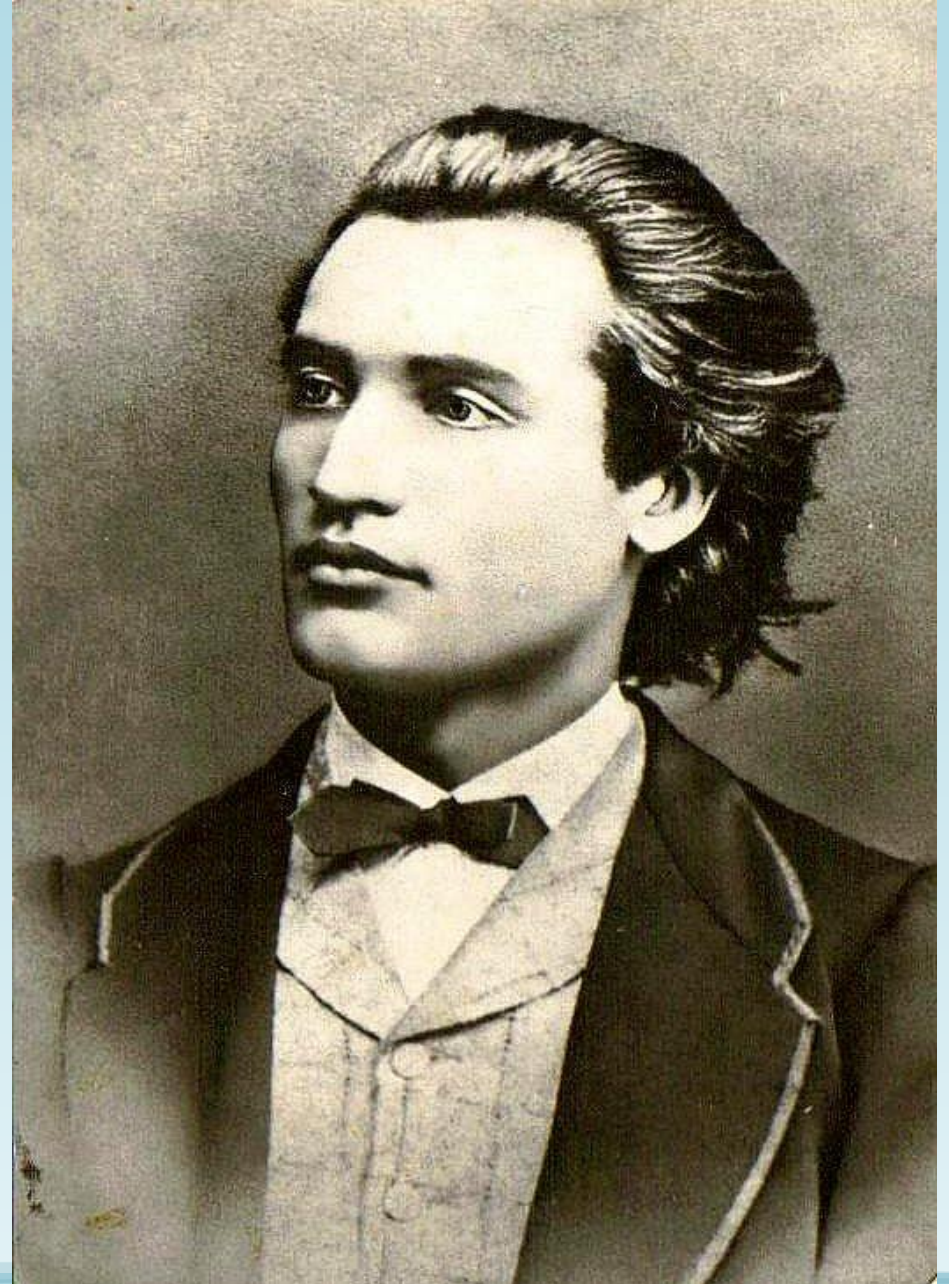
Mihail Kogălniceanu

Dimitrie Bolintineanu

2. romantismul propriu-zis (eminescian sau romantism înalt)

- dimensiunea cosmică e dezvoltată până la exces;
- misticism, ocultism;
- pasiuni înflăcărâte;
- capacitatea de a crea universuri imaginare, alternative ale lumii reale;
- Reprezentant unic: Mihai Eminescu – impactul creației sale asupra autorilor ce i-au urmat este incomparabil mai mare decât acela a oricărui alt romantic din spațiul românesc.

Alexandru Macedonski

George Coșbuc

3. romantismul posteminescian

- reactualizează teme și mijloace clasice și romantice, conferindu-le o nouă forță expresivă;
- marchează reacțiile lumii literare românești la depășirea apogeului de creație pentru Eminescu;
- Reprezentanți: George Coșbuc, Octavian Goga, Alexandru Macedonski, Barbu Ștefănescu Delavrancea

5. Clasicism

- Clasicismul este un curent literar-artistic ce apare în Franța în a doua jumătate a secolului al XVI-lea în timpul domniei lui Ludovic al XIV-lea și se dezvoltă în perioada dintre secolele XVII-XVIII.
- Clasicismul pledează pentru valorificarea antichității și este caracterizat, în special, prin respectul pentru antichitate.

Trăsături:

- Regula celor trei unități in dramaturgie (de loc, timp, acțiune);
- Puritatea genurilor si a speciilor literare;
- Întâietatea rațiunii;
- imitarea modelelor greco-romane;
- cultul pentru adevăr și natural (in literatură), infrumusețarea si innobilarea naturii (in pictură);
- Prin extensie, termenul se folosește și pentru a denumi perfecțiunea, armonia;
- Caracter moralizator;

În formarea esteticii clasiciste distingem trei perioade importante:

- 1. *Perioada Renașterii franceze*** ce cuprinde a II-a jumătate a secolului al XVI-lea. Ideea generală a esteticii clasiciste este cea a imitațiilor antichității.
- 2. *Cuprinde perioada dintre anii 1600-1660*** și înlocuiește importanța primordială a imitațiilor cu primatul regulelor.
- 3. *Perioada 1636-1711*** și e remarcată prin apariția satirelor lui Boileau.

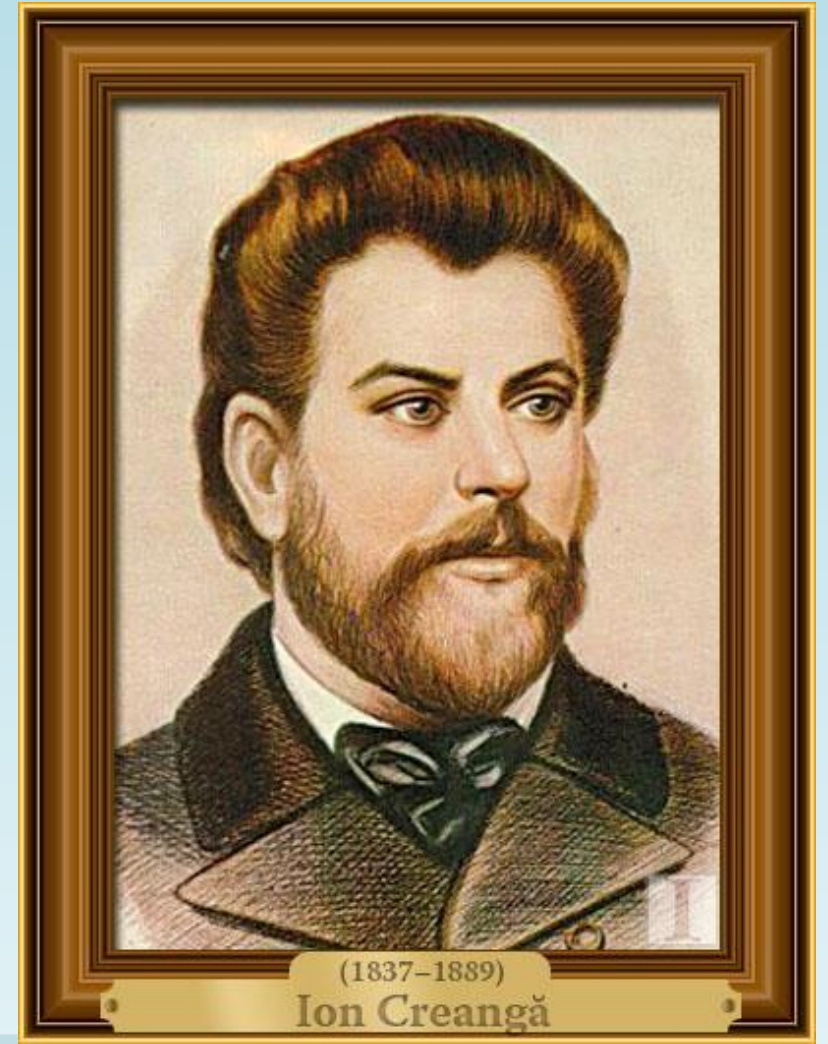
Nicolas Boileau

Reprezentanți în literatura română

- Reprezentanți: Victor Hugo, Mihail Eminescu, George Enescu, Ioan Slavici, Ion Creangă;
- Predilecție pentru speciile: odă, epigramă, idilă, rondel, epistolă, satiră, fabulă, comedie, tragedie.

Ioan Slavici

(1837-1889)
Ion Creangă

Clasicism vienez

– perioada de istorie a muzicii din a doua jumătate a secolului al XVIII-lea și începutul secolului al XIX-lea, ilustrată de personalități a căror creație se remarcă prin armonie compositională: Haydn, Mozart, Beethoven.

Beethoven-*Für Elise*

6. Realism

- Realismul este un curent literar care ia naștere în secolul al XIX-lea și domină în bună parte și în secolul nostru.
- De multe ori, descrie arhitectura epocii, străzi și clădiri unanim cunoscute, reproduce articole de ziar, comentează cărțile de succes, copiază documente istorice, prezintă îmbrăcămintea personajului, pentru a-i sublinia caracterul său, personalitatea, dar semnalează și amănunte strict legate de modă.

Romanele realiste au următoarele caracteristici:

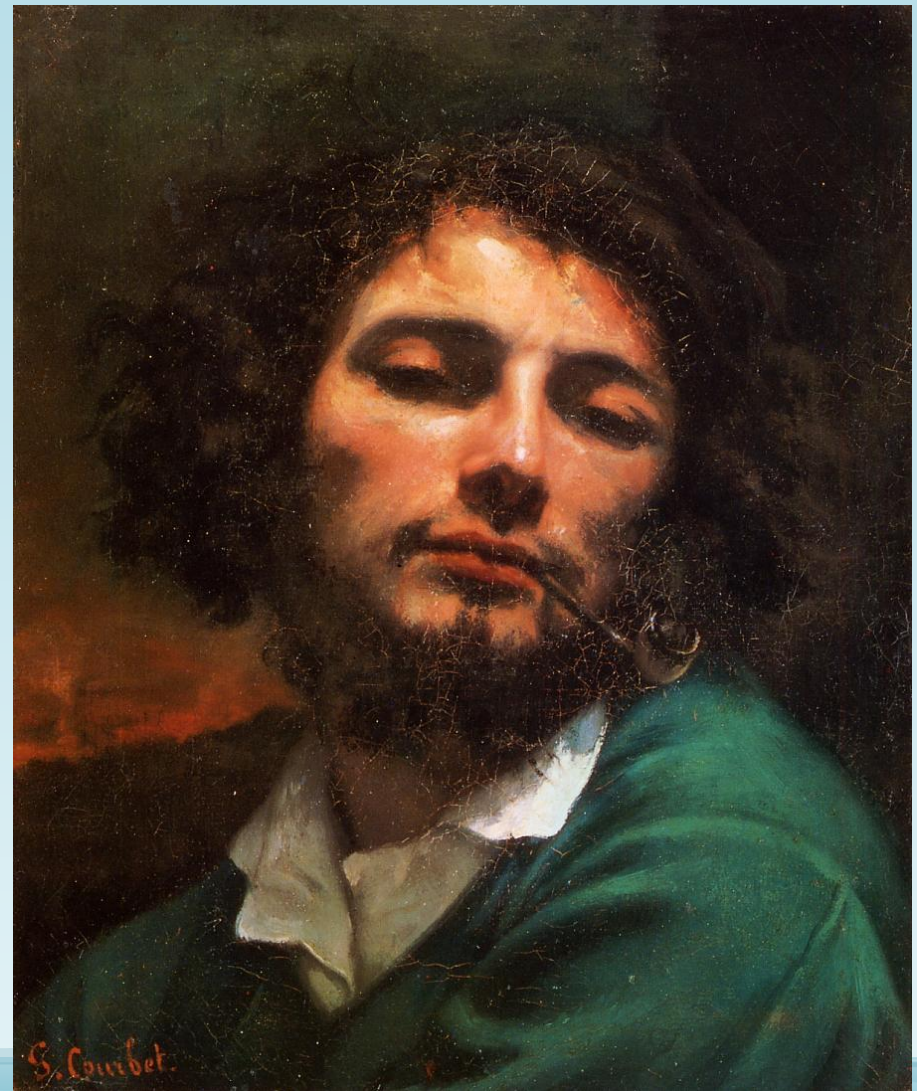
- 1. Teme: parvenitismul, avariția, imoralitatea etc.;
- 2. Motive: parvenitul, avarul;
- 3. Compoziție: obiectivă, narator omniscient și omnipresent;
- 4. Subiecte: inspirate din realitate;
- 5. Acțiuni: pe mai multe planuri;
- 6. Conflicte: sociale, psihologice, politice, etc;
- 7. Personaje: întruchipează mai multe categorii sociale, complex caracterizate, reprezintă tipuri umane;
- 8. Structura închisă;
- 9. Se utilizează tehnica detaliului;
- 10. Se accentuează relația dintre mediu și personaj;

Pictorul francez Gustave Courbet respinge atât neoclasicismul, cât și romantismul și proclamă o nouă mișcare, **realismul**.

The Desperate Man

Gustave Courbet (1819-1877)

Alți pictori care pot fi considerați realiști sunt: Honoré Daumier și Jean François Millet.

A Famous Cause - Honore Daumier

Spring - Jean Francois Millet

Realismul românesc

- Raportarea operei lui Rebreanu trebuie făcută la:
  - Tolstoi și Dostoievski, prin prezența ideii că omul se purifică prin durere și prin întoarcerea la credință;
  - Zola, incluzând elemente naturaliste, prin prezența instinctualității, a obsesiei, scenele de durere, crime;
  - Raymond prin descrierea țăranimii;
  - Proust, prin prezența memoriei involuntare.

Prin romanul *Ion*, Liviu Rebreanu a dat literaturii romane întâia creație epică de mari dimensiuni, în care se simte pulsația vieții, scriitorul dovedind că are vocația construcțiilor monumentale. Punând piatra de temelie a romanului românesc modern, Liviu Rebreanu s-a realizat că un creator de primă însemnătate și operele sale reprezentative, și-au asigurat în patrimoniul artei un loc privilegiat, alături de înfăptuirile de o rezistență verificată ale literaturii universale.

Ion(Serban Ionescu)-Liviu Rebreanu

Liviu Rebreanu

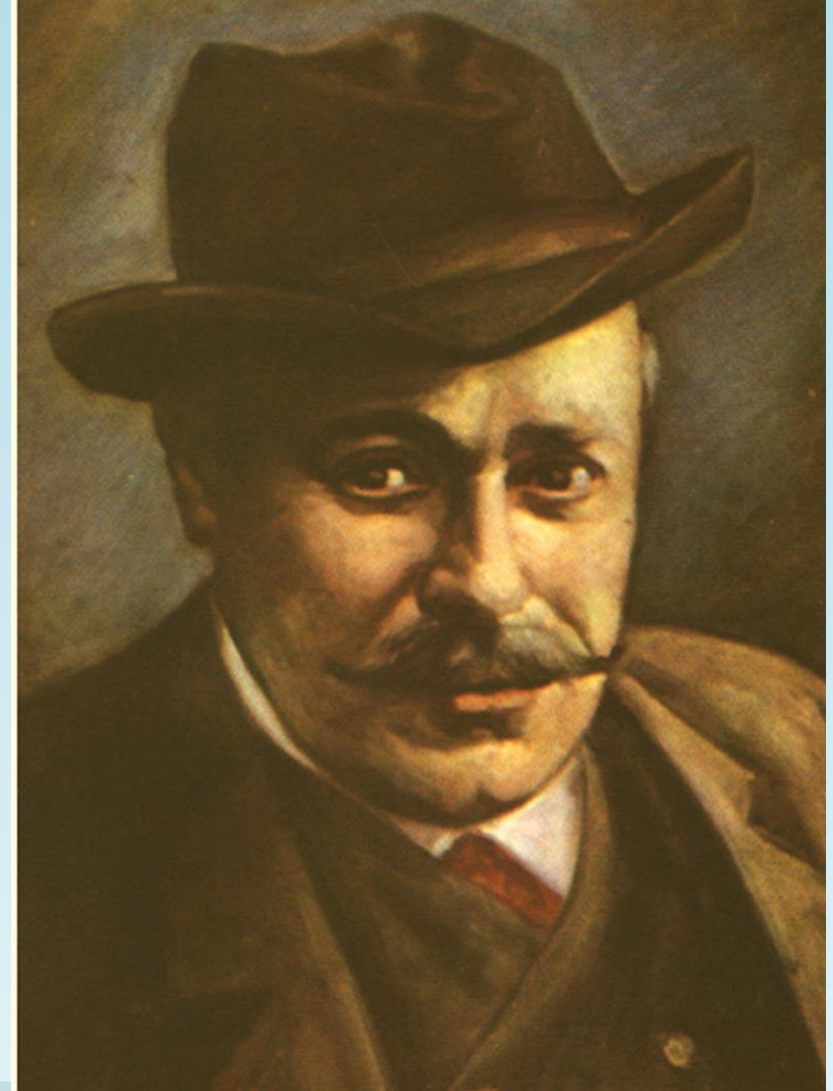
Reprezentanți români ai realismului:

Costache Negruzzi

Nicolae Filimon

Ion Luca Caragiale

7. Concluzie:

- Curentele literare si culturale au dus la evoluția limbajului literar, a funcțiilor limbajului, a perspectivelor asupra lumii și a modurilor de expunere.

Bibliografie:

- www.wikipedia.com
- www.googleimages.com
- Limba si literatura romana. Manual clasa a 11-a de [Victor Lisman](#) [Emil Ionescu](#)
- www.youtube.ro
- Limba si Literatura Romana - Manual pentru clasa a XI-a de [Sofia Dobra](#) [Monica Halaszi](#) [Dorina Kudor](#) [Luminita Medesan](#)

Vă mulțumim pentru atenție!